

sche regime. Maar bij de uitbreiding van de Europese Unie en de NAVO is op geen enkele manier rekening gehouden met de behoefte aan veiligheid van Rusland en de voorstellen die Rusland (denk aan Gorbatsjov) in dat kader deed. Dat heeft eraan bijgedragen dat het Russische leiderschap zich ontwikkelde tot wat het nu is.

Inzetten van diplomatieke middelen

Lange tijd had het Westen geen moeite met de dictator Poetin; hij leverde ons betaalbaar gas, en dus dronk onze koning een pilsje met hem. Nu wordt gezegd: we waren naïef. Is dat zo? We wisten heel goed hoe Poetin met zijn opposenten omging. Niet naïveteit, maar opportunisme weerhield het Westen ervan om langs geweldloze weg recht en vrede na te streven. Tot het te laat was en het geweld losbarstte. Ook nu zou alles op alles gezet moeten worden om iedere kans te grijpen om escalatie van de oorlog tegen te gaan, de oorlog te stoppen en onderhandelingen te beginnen. Echter: 'Rusland wil dat niet' en 'Rusland is niet te vertrouwen' zijn de enige reacties op voorstellen in die richting. Dat weerhoudt het Westen ervan zelfs een poging te wagen. Wie werkelijk vrede wil, laat echter niets onbeproefd om in onderhandelingen de mogelijkheden van leefbare compromissen te verkennen.

Bij alle geweld geweldloos

Kerk en Vrede is een vereniging van mensen die zich inzetten voor ontwapening en geweldloosheid. Deze inzet vindt plaats in de overtuiging dat het evangelie ons oproept om te werken aan een rechtvaardige en vreedzame samenleving.

Kerk en Vrede bestaat in 2024 100 jaar.

100 jaar lang al bepleit Kerk en Vrede dat kerk en samenleving hun misplaatste vertrouwen in geweld afzweren en gaan werken aan vreedzame middelen van conflictpreventie en conflictoplossing. Geweld lost geen problemen op, maar creëert ze of maakt ze groter.

Op de website www.kerkenvrede.nl en in publicaties wordt een kritische analyse gegeven van ontwikkelingen op het terrein van vrede en oorlog.

Via de **webwinkel** kunnen artikelen worden besteld als publicaties, vredesvlaggen, vredespostzegels, gebroken geweertjes e.d.

Het driemaandelijks tijdschrift **Vredesspiraal** informeert leden en abonnees over het pacifistisch gedachtegoed.

Doe mee! Word lid, draag bij of meld je aan als vrijwilliger. Mail naar: secretariaat@kerkenvrede.nl

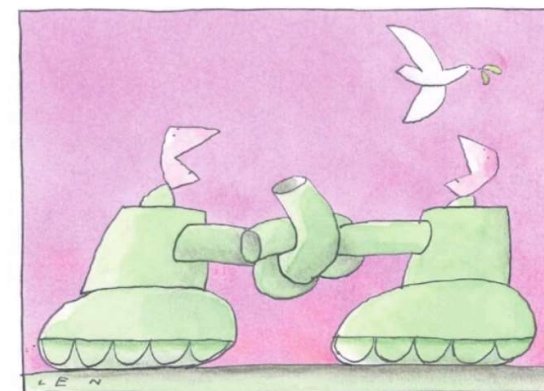
Het kantoor van Kerk en Vrede is gevestigd aan de Joseph Haydnlaan 2a, te Utrecht. Een afspraak is snel gemaakt. Van harte welkom!

1924 - 2024

Geloof niet in geweld

Het is onverantwoord om te vertrouwen op geweld. Dat is de overtuiging van Kerk en Vrede. Wij vinden dat we ons moeten wagen op de weg van de actieve geweldloosheid in dienst van gerechtigheid. Dat roept vragen en vaak ook verontwaardiging op. Kerk en Vrede wil daar graag op reageren.

Laat je mensen niet in de steek als je weigert geweld te gebruiken om ze te beschermen?

Wanneer op de tv beelden verschijnen van geweld tegen burgers is (gelukkig!) de eerste reactie: 'We moeten hulp bieden!' Daarop volgt de oproep 'iets' te doen. Terecht! "Daarop volgt de oproep 'iets' te doen. Terecht! Geld sturen, sancties.... Maar bijna altijd blijkt dat 'iets' het inzetten van geweld te zijn. En dan moeten we opletten. Als je enige gereedschap een hamer is, ziet ieder probleem er uit als een spijker. Dat is wat er gebeurt als het gaat over het oplossen van conflicten. Regeringen besteden wereldwijd vele miljarden aan legers, bewapening en militair onderzoek. De bedragen voor niet-gewelddadige conflict-oplossing vallen daarbij in het niet. Doordat kennis van en ervaring met niet-gewelddadige interventies bij overheden gering is, wordt er al snel naar geweld gegrepen. Geweld is dus niet het 'laatste middel', zoals vaak wordt beweerd.

Oorlogen voorkomen

En verder: het losbarsten van geweld komt zelden onverwacht. Meestal is al veel langer sprake van conflicten en onrecht. Maar meestal zijn er veel redenen waarom niet in dat vroege stadium al geprobeerd wordt op een vreedzame manier die problemen op te lossen. Vaak zijn dat economische belangen (grondstoffen) en geo-politieke overwegingen (geen bondgenootschappen in gevaar brengen). Opportunisme dus, en daarmee vele gemiste kansen. Ook in dat op-

zicht is het gebruik van geweld dus niet het 'laatste middel'!

Geweld maakt vrede onmogelijk

Bovendien wordt over het gebruik van geweld veel te makkelijk gedacht. Geweld en tegengeweld leiden er meestal toe dat de tegenstellingen tussen mensen steeds moeilijker te overbruggen worden. Geweld slaat immers diepe bressen en maakt mensen steeds onverzoenlijker. De toename van het bezit van wapens maakt een samenleving uiterst onveilig. Het overschatten van wat je met geweld kunt bereiken, creëert veel ellende. Dat zagen we in Irak: daar leidde het geweld van de Amerikanen, die ook nog eens weinig inzicht hadden in de Irakese samenleving, tot het ontstaan van de terreurbeweging IS.

De oorlog in Oekraïne

Als we kijken naar de oorlog in Oekraïne zien we dat allemaal gebeuren. Het was al lang duidelijk dat Rusland zich bedreigd voelde door de uitbreiding van de NAVO naar het oosten, tegen de gewekte verwachtingen in. Op de brute aanval op Oekraïne door Rusland had het Westen maar één antwoord: Oekraïne steunen met wapens. Het geloof in geweld ging zelfs zover dat Zelensky door het Westen werd afgehouden van onderhandelingen. Pogingen van andere landen (zoals China, Brazilië) om te bemiddelen en de oorlog te stoppen, werden van het begin af aan door het Westen verdacht gemaakt. Sinds het begin van de oorlog zijn tienduizenden mensen, Oekraïners en Russen, omgekomen en nog meer gewond geraakt. Vele mensen zijn gevlucht. Honderdduizenden mensen zijn daardoor getraumatiseerd. De vijandsbeelden die zo ontstaan zijn, maken vreedzaam samenleven in en tussen de landen voor vele jaren vrijwel onmogelijk. De wapens waarmee de regio is volgestopt, zullen in de toekomst, ook na

een wapenstilstand, zeker niet ongebruikt blijven, zo leert de ervaring.

Hoe schoon zijn je handen als je weigert met geweld mensen te hulp te komen?

Laat niemand van ons de illusie hebben dat hij of zij schone handen heeft of kan houden. Vaak zijn onze handen al vuil lang voordat de wapens opgenomen worden. Nederland produceert en exporteert wapens naar landen die niet eens voldoende geld hebben om hun bevolking te voeden (zoals Pakistan) en landen die wapens gebruiken om hun eigen bevolking te onderdrukken (zoals Saoedi Arabië). Nederland biedt ruim baan aan bedrijven die in andere landen (ook in ontwikkelingslanden) belastingen ontduiken. Wij importeren goederen die onder mensonterende omstandigheden gemaakt zijn (kleding uit het Verre Oosten), grondstoffen bij de winning waarvan mens en milieu geschaad worden (zeldzame metalen uit Congo, LNG uit schaliegas uit de VS). Het beslag dat wij met onze luxe levensstijl leggen op aardse hulpbronnen is veel groter dan ons toekomt. Het gaat dus niet om het houden van schone handen, maar om de vraag wat we doen om onze handen minder vuil te laten worden.

Vijandschap voorkomen

De verantwoordelijkheid van Rusland voor de oorlog is evident en de Russische aanval is niet te verontschuldigen. Maar het Westen heeft geen schone handen in het ontstaan van de oorlog in Oekraïne. Als we over Europa spreken als over een vredesproject, dan zou ons er alles aan gelegen moeten zijn om het ontstaan van spanningen te voorkomen. En dan moeten we ook de vraag durven stellen of we er niet zelf aan hebben bijgedragen dat het tot deze aanval kwam. Wij zijn ervan overtuigd dat dat laatste het geval is. We maken ons geen illusies over het huidige Russi-